

Utviklingsmidler

2011-2013

Faglig rapportering 2013

Et samarbeid mellom høyskolene og sykehusene i Bergen.

Forord

Utviklingsmidlene er midler som skal disponeres i et samarbeid mellom høgskolene og sykehusene i Bergen. Midlene skal medvirke til å fremme et sterkere samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og praksisfelt og videreutvikle sykehusene som gode læringsarenaer for studenter. Utviklingsmidlene har vært tildelt årlig siden 2007, og er en del av samarbeidet om utdanning, forskning og utviklingsarbeid mellom sykehusene og de helsefaglige høgskolene i Bergen. Retningslinjer og kriterier for utviklingsmidlene er utviklet av Samarbeidsmøtet og Utdanningsrådet og ligger vedlagt til sist i rapporten.

Utdanningsrådet er sammensatt av representanter fra de tre samarbeidende høgskolene, Haraldsplass Diakonale Høgskole, Betanien Diakonale Høgskole (fra august 2013; Høgskolen Betanien) og Høgskolen i Bergen samt representanter fra Haraldsplass Diakonale Sykehus og Helse Bergen. Rådets formål er å drøfte saker av overordnet og prinsipiell karakter som er av felles interesse for å utvikle et godt og resultatorientert samarbeid. Det er Utdanningsrådet som har vurdert og prioritert søknadene. Utdanningsrådets innstilling er endelig vedtatt av Samarbeidsmøtet. Samarbeidsmøte har representasjon fra alle fem samarbeidende institusjoner på direktør og rektornivå.

Denne faglige rapporten er basert på 11 elektronisk innsendte rapporter for de prosjektene som fikk tildelt utviklingsmidler i 2011. Rapportering er obligatorisk og utføres på standardiserte skjema som er tilgjengelig på <http://www.helse-bergen.no/fagfolk/utdanning/Sider/utviklingsmidlar.aspx>.

Etter mange års erfaring med tildeling av utviklingsmidler, ser vi at dette er en spennende satsing som legger til rette for fagutvikling og forskning på tvers av profesjoner og institusjoner. Vi ser stadig forbedring i kvalitet på søknader, prosjektgjennomføring og rapportering.

Fra sluttrapportene har vi valgt å presentere følgende i denne rapporten:

- Sammendrag
- Formidling
- Publikasjon
- Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole
- Studentinvolvering

I tillegg blir det gitt en oversikt over vitenskapelige publikasjoner som er resultat av gjennomførte utviklingsprosjekter.

Vi håper den faglige rapportering vil bidra til ytterligere spredning av prosjekt og resultat, og vil fremme et enda bedre samarbeid på tvers av profesjoner og institusjoner.

Utdanningsrådet
Sekretariat for Utviklingsmidlene

september 2013

Innholdsfortegnelse

1	BAKGRUNN	5
2	OPPSUMMERING	6
2.1	ANTALL PROSJEKTSØKNADER, INNVILGETE PROSJEKTER OG SLUTTRAPPORTER	6
2.2	FORDELING AV UTVIKLINGSMIDLER I PERIODEN 2011-2013.....	7
2.3	FAGKATEGORI	8
2.4	TEMA FOR PROSJEKTENE.....	8
3	OVERSIKT UTVIKLINGSPROSJEKTER OG TILDELTE UTVIKLINGSMIDLER I PERIODEN 2011-2013	9
4	SLUTTRAPPORTER	10
	SLUTTRAPPORTER 2012	10
	01/11: Pasientinformasjonsprosjekt ved medisinsk poliklinikk.	11
	14/11: Øke radiografers veiledningskompetanse ved å veilede veileder i praksis (veiledning på veiledning)	13
	SLUTTRAPPORTER 2013	16
	04/11: Poliklinikk/dagenhet som veiledet praksisarena for sykepleiestudenter	17
	06/11 "Refleksjon i sykepleierstudenters praksisstudier"	20
	08/11 Tverrfaglig implementering av kunnskapsbasert praksis ved Spinalenheten.	23
	09/11 Fokus på ekstern praksis i bioingeniørutdanningen.....	26
	11/11 Opplæring av fasilitatorer i simuleringsmetodikk	29
	12/11 Tverrprofesjonell kompetanse i samhandling	32
	13/11 Utvikling av læringsplattform til bruk i praksis	35
	15/11 Samarbeidslæring i klinisk praksis i et internasjonalt perspektiv	38
5.	PUBLIKASJONER INITIERT AV UTVIKLINGSMIDLER (2011-2013)	44
4.1	VITENSKAPELIGE ARTIKLER	44
4.2	ANDRE PUBLIKASJONER	44
6.	KRITERIER FOR TILDELING AV UTVIKLINGSMIDLER 2011-2013	45

1 Bakgrunn

Hovedformålet med utviklingsmidlene er at de skal bidra til å utvikle praksisfeltet som en bedre læringsarena for studentene og medvirke til å fremme et sterkere samarbeid mellom utdanningsinstitusjonene og praksisfelt.

Høgskolene og sykehusene i Bergen har samarbeidet om tildeling av utviklingsmidlene siden 2007. Midlene er søkbare for ansatte i Helse Bergen, Haraldsplass Diakonale sykehus, Høgskolen i Bergen, Høgskolen Betanien og Haraldsplass Diakonale Høgskole. Søknadene blir behandlet av et arbeidsutvalg fra Utdanningsrådet. Det blir laget en innstilling som behandles i Utdanningsrådet før Samarbeidsmøtet på direktørnivå mellom høgskolene og sykehusene i Bergen gjør endelig tildeling.

For kriterier for tildeling av utviklingsmidler for 2011-2013, se vedlegg 1.

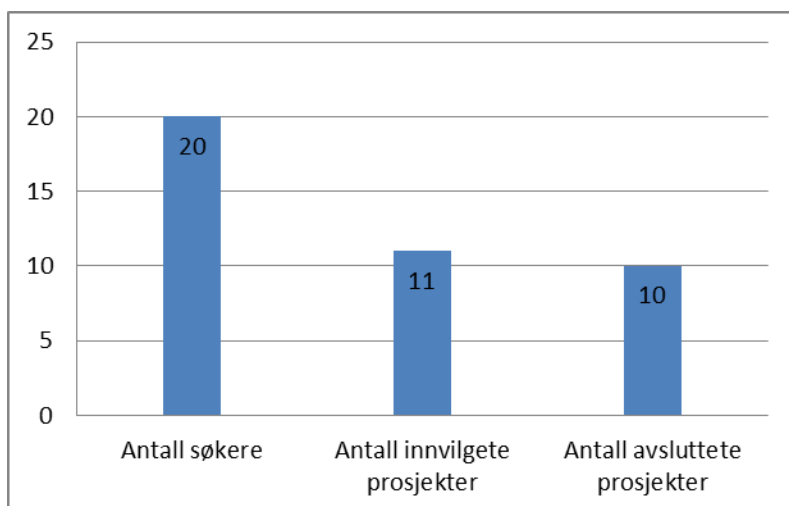
2 Oppsummering

2.1 Antall prosjektsøknader, innvilgete prosjekter og sluttrapporter

Totalt 20 prosjekter søkte utviklingsmidler i 2011. Av disse ble 11 prosjekter tildelt midler (fig.1); ni prosjekter fikk tildelt midler for 2 år, og to prosjekter for 1 år. Bortsett fra ett prosjekt (19/11) ble alle avsluttet.

Totalt inngår det 10 sluttrapporter i denne faglige rapporteringen for 2013. De 1-årige prosjekter leverte sluttrapport i mai 2012, de 2-årige prosjekter sendte inn sluttrapport i mai 2013. Prosjekt 19/11 har sendt inn en årsrapport (foreløpig sluttrapport) i september 2013.

Figur 1 Oversikt over antall prosjektsøknader, innvilgete og fullførte prosjekter som er del av den faglige rapporteringen for 2013.

2.2 Fordeling av utviklingsmidler i perioden 2011-2013

Over en 2 års periode er det totalt delt ut **kr. 1.715.000** i utviklingsmidler.

I 2011 var det 11 prosjekter av totalt 20 søkere som fikk tildelt kr. **945 000**. Av disse fikk to av prosjektene tildelt utviklingsmidler for 1 år på henholdsvis kr.75 000 og kr.100 000.

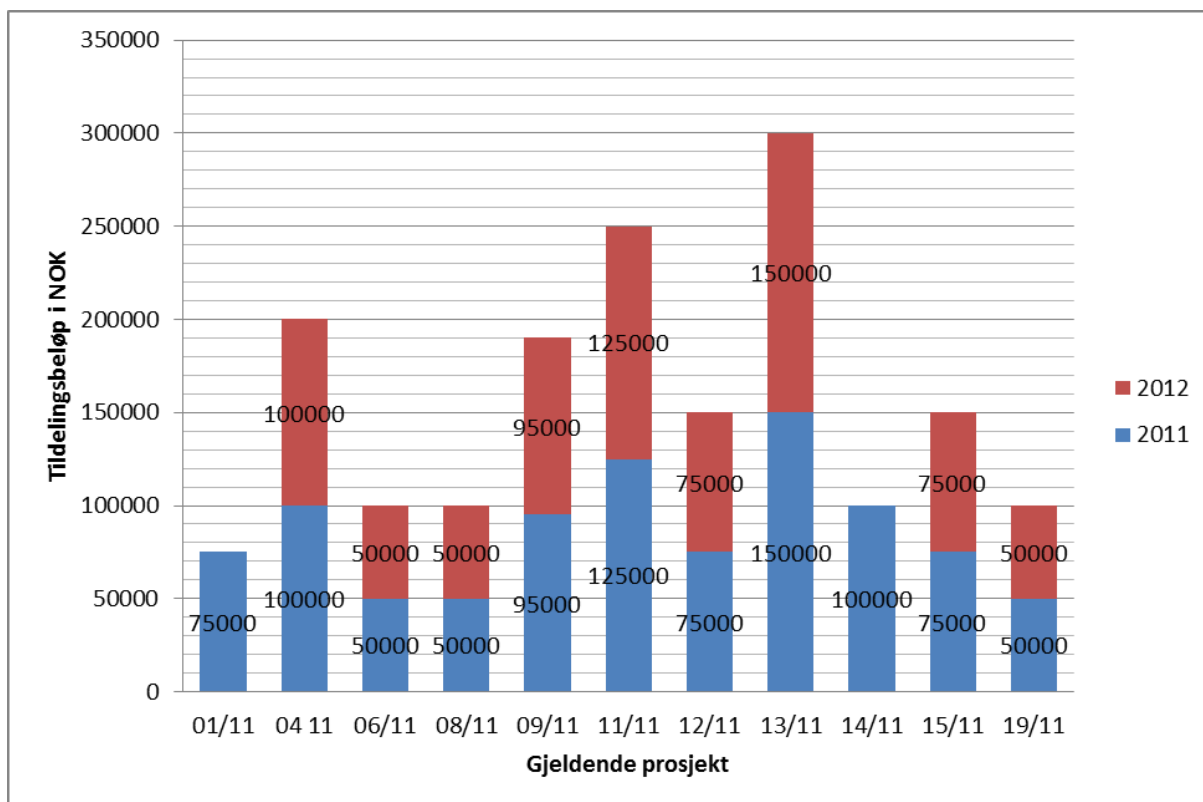
I 2012 fikk de 2-årige prosjekter tildelt andre halvdel av totalt tildelt beløpet (til sammen kr.**770 000**). Beløpet ble utbetalt etter dokumentert progresjon via innlevert årsrapport i mai 2012, som ble godkjent av utdanningsrådet. Se tabell 3 for flere detaljer om hvert prosjekt.

Størrelsen på totaltildelingen pr prosjekt varierte fra kr.75.000 til kr.300.000 (fig.2).

Det ble også satt av kr. **320 000** til sekretariatsfunksjonen i perioden 2011-2013. Sekretariatet er tilknyttet FoU avdelingen i Helse Bergen

Totalsummen som ble brukt i forbindelse med utviklingsmidler summeres til **kr.2 035 000** for perioden 2011-2013.

Figur 2 Oversikt over tildelingsbeløp av alle prosjekter i 2011 og 2012.

2.3 Fagkategori

Prosjektene som har rapportert for perioden 2011-2013 inkluderer forskjellige faggrupper. Tabell 1 viser hvilke fagkategori prosjektleder representerer. Det er tverrfaglig tilnærming i to av prosjektene. Av de 11 prosjektene har 4 hatt prosjektleder fra foretakene og 9 er ledet av høgskoleansatte (tabell 2)

Tabell 1: Antall prosjekter pr fagkategori, 2011-2013

Fagkategori-prosjektleder	Antall
Sykepleie	6
Fysioterapi	2
Ergoterapi	1
Bioingeniør	1
Radiograf	1

Tabell 2: Oversikt over stillinger av hver enkelt prosjektleder

Stilling	Antall	Institusjon
Prodekan	1	HiB
Førsteamanuensis	1	HiB
Høgskolelektor	2	HiB
Førstelektor	3	HiB
Fagsykepleier	1	HDS
Enhetsleder	1	HUS
Rådgiver	1	HUS
Ergoterapeut	1	HUS

2.4 Tema for prosjektene

Det er variasjon i hvilke tema de ulike prosjektene har fokusert på og noen prosjekt favner flere tema; Det har vært to prosjekter som har hatt fokus rettet mot *poliklinikk* som læringsarena og tre av prosjektene har *veiledning av studenter* som tema. *Kunnskapsbasert praksis* har vært fokus i ett av prosjektene og *foretaket som læringsarena* har vært fokus i minst to av prosjektene. *Tverrprofesjonell kompetanse og samarbeid* har blitt berørt i to av prosjektene. For mer detaljer henvises til det enkelte prosjekt i denne rapporten.

3 Oversikt utviklingsprosjekter og tildelte utviklingsmidler i perioden 2011-2013

Tabellene under viser alle 11 prosjekter som fikk tildelt utviklingsmidler i 2011; 1-årige prosjekter for året 2011-2012 og 2-årige prosjekter for årene 2011-2013.

Tabell 3 Oversikt innvilgete prosjekter i 2011 for årene 2011-2013.

Prosjekt nr.	Prosjektleder	Prosjekt tittel	Sam-arbeids parter	Innvilget beløp i NOK 2011	Innvilget beløp i NOK 2012
01/11*	Anne Margrethe Sørheim	Pasientinformasjonsprosjekt ved medisinsk poliklinikk.	HDS, HDH	75 000	
04/11	Hilde Nesse	Poliklinikk/dagenhet som veiledet praksisarena for sykepleiestudenter	HB,HDS, HiB, HDH, BDH	100 000	100 000
06/11	Kari Anne Einarsen	"Refleksjon i sykepleierstudentenes praksisstudier" Et samarbeidsprosjekt mellom høgskole og sykehus	HDH, HDS	50 000	50 000
08/11	Tina Taule/Møyfrid Kalvenes	Tverrfaglig implementering av kunnskapsbasert praksis ved Spinalenheten.	HB, HiB, HDH	50 000	50 000
09/11	Irene Nygård	En kartleggingsundersøkelse av studenters og veilederes erfaring med dagens praksis	HiB, HB, HDS	95 000	95 000
11/11	Marit Hegg Reime	Å lære sammen for å arbeide bedre sammen	HiB, HB, BDH, HDH	125 000	125 000
12/11	Helle Milde	Tverrprofesjonell kompetanse i samhandling	HB, BDH, HiB	75 000	75 000
13/11	Mildred Haugland	Utviklings av læringsplattform til bruk i praksis	HiB, HB	150 000	150 000
14/11*	Milka Satinovic	Øke radiografers veiledningskompetanse ved å veilede veileder i praksis (veiledning på veiledning)	HiB, HB	100 000	
15/11	Unni Vågstøl, Anne Karin Skøien	Samarbeidslæring i klinisk praksis i et internasjonalt perspektiv	HiB, HB, HDS	75 000	75 000
19/11	Marit Vassbotn Olsen	Hva påvirker studenters læring i praksis under videreutdanning i anestesi, intensiv, - og operasjonssykepleie (AIO)	HB, HiB	50 000	50 000
	Totalt:	11 prosjekter	Totalbeløp:	kr. 1.715.000	

*1-årig prosjekt

4 Sluttrapper

Sluttrapper 2012

1-årige prosjekter fra 2011-2012.

01/11: Pasientinformasjonsprosjekt ved medisinsk poliklinikk.

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Anne Margrethe Sørheim	Fagspl. spesial.spl.	HDS med.pol.	anne.margrethe.sorheim@haraldsplass.no
Prosjektmedlemmer:			
Tove Giske	Forskn. og fagutv.spl. Førsteamanuensis.	HDH og HDS	Tove.giske@haraldsplass.no
Karen Pedersen	Førstelektor.	HDH	Karen.pedersen@haraldsplass.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Opplever pasienten seg førebudd til undersøkelsen? - Studentmedverknad i kartlegging av pasientars forberedelse til undersøkingar på medisinsk poliklinikk, Haraldsplass diakonale sykehus.

Metode/gjennomføring

Prosjektet er meldt til NSF og REK.

Instrument: Skjema med 10 spørsmål; bakgrunnsvariablar og grad av opplevd forberedtheit målt ved Likert Skala.

Utval: Inneliggande og polikliniske pasientar som møtte til to gastro-, og to hjarteundersøkingar.

Alle polikliniske pasientar får tilsendt informasjon om undersøkinga i forkant. Personalet på sjukehuset har tilgang på same brosjyrane for inneliggande pasientar.

Sjuepleiestudentar og sjuepleiarar på poliklinikken informerte og inviterte pasientar med i studien i forkant av undersøkinga og skjemaet vart fylt ut med det same for dei som sa ja til å delta.

Analyse: Det er gjennomført deskriptiv fordelingsanalyse.

Resultat

Totalt 268 pasientar har delteke i prosjektet. Fordelinga mellom undersøkingane er slik: AEKG: 43, 24 t EKG: 98, Gastroskopi: 57, Koloskopi: 70.

Mønstera i svara for alle fire undersøkingane er ganske like. Av 111 inneliggjande pasientar, svarer 54 (49 %) at de ikkje har fått informasjon. 43 (39 %) oppgjev at dei kjenner seg godt forberedt, mens 42 (38 %) svarer at dei ikkje opplever seg forberedt. Av 157 polikliniske pasientar, opplever 124 (80 %) seg godt forberedt, mens 9 pasientar (6%) svarer at dei ikkje opplever seg forberedt.

Bare halvparten av inneliggende pasienter har mottatt informasjon før spesialundersøkelser ved med.pol, HDS. Polikliniske pasienter kjenner seg bedre forberedt til undersøkelsene enn inneliggende.

Konklusjon

Skriftlig og muntlig informasjon til inneliggende pasienter bør bli bedre. Det gjelder informasjon fra både lege og sykepleier.

Formidling

- Det er skrevet abstract som er sendt NSF.
- Målet er å presentere en poster på sykepleierkongressen i sept 2012.
- Presentasjon på forskningsdagene 26 sept.2012.

Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole

Studenter har innhentet data ved hjelp av spørreskjema. Dette har de i hovedsak gjort i sin 6 ukers praksis ved med.pol. høsten 2011. Noen studenter gjorde det samme i sin 4 ukers praksis ved med.pol våren 2012. Samarbeidet med skolen har fungert svært bra og gjennomføringen av spørreundersøkelsen har vært ukomplisert. Lærer har fulgt opp studentene på avdelingen jevnlig.

Studentinvolvering

Studentene har brukt spørreskjemaet som en god innfallsvinkel til pasientkontakt. Tidsbruken har vært passelig og det hele har fungert bra. Vi venter på tilbakemeldinger fra studentene hvordan de har opplevd å delta i prosjektet.

14/11: Øke radiografers veiledningskompetanse ved å veilede veileder i praksis (veiledning på veiledning)

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Milka Satinovic	Førsteamanuensis	Høgskolen i Bergen, Radiografutdanningen	msa@hib.no
Aslak Aslaksen	Avdelingsdirektør	Radiologisk avdeling, HUS	
Prosjektmedlemmer:			
Bergliot Strøm	høgskolelektor	Høgskolen i Bergen Radiografutdanningen	Bergliot.Strom@hib.no
Beathe Tollefsen	Ass. seksjonsleder	Radiologisk avdeling, HUS	beathe.tollefsen@helse-bergen.no
Turi Borgund	Seksjonsleder	Radiologisk avdeling, HUS	turi.borgund@helse-bergen.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Formålet med prosjektet var å styrke den enkelte radiografs veiledningskompetanse ved at de får veiledning på sin veiledning av studenter i trygge og rolige omgivelser ved radiologisk avdeling, seksjon for generelle undersøkelser og skjelett v/ HUS.

Metode

- Prøve ut Handal og Lauvås (2000) modell der radiografer får veiledning av høgskolensveileder på sin veiledning av radiografstudenter i trygge omgivelser
- Prøve ut en modell for veiledning av studenter sammen i par på dedikerte røntgenlaboratorier der de ytre rammene er romsligere mht tidsbruk. Studentene får bedre tid til å gjennomføre rtg. undersøkelser.
- Teoretisk ståsted: Anvende Handal og Lauvås sin modell med veiledningssløyfen som innebærer veiledningsgrunnlag, førveiledning, gjennomføring og etterveiledning.
- Evaluere måloppnåelse gjennom spørreskjema og evalueringssamtale med deltakerne.

Gjennomføring

H 2011 og V 2012 gjennom følgende trinn:

- 1: Forberedelse og planlegging med studenter og veiledere H 2011
- 2: Forberedelse i Radiologisk avdeling H 2011
- 3: Forberedelse med veiledere H 2011
- 4: Gjennomføring av veiledning på veiledning V 2012- uke 1- 4
- 5: Evaluering V 2012
- 6: Vurdere praktiske implikasjoner V2012

Materialet og metode

I alt 8 deltakere og en prosjektleder har vært involvert i dette pilotprosjektet om veiledning på veiledning:

- Administrativt ansvarlige ved seksjon for generelle undersøkelser og skjelett Beathe Tollefsen og Turi Borgund, rad. avdeling, HUS
- Radiografer ved seksjon for generelle undersøkelser og skjelett: Erik Rustad og Marianne Bråtun, rad. avdeling, HUS
- Høgskolens veileder Bergliot Strøm radiografutdanningen, HiB
- 3 studenter ved radiografutdanningen, HiB
- Prosjektleder Milka Satinovic, radiografutdanningen, HiB

Evaluering ble gjennomført ved hjelp av et halvstrukturert spørreskjema og individuelle intervju med deltakerne. Funnene bygger på åtte besvarte spørreskjema og sju individuelle intervju (1fracfall). Hvert intervju varte ca. 15-20 min. Det ble tatt notat- ca. 8 s. Intervjuene bekrefter og utdyper tema fra spørreskjema.

Resultat

Høgskolens veileder: Framhever kontakt med radiografer og kjennskap til deres utfordringer samt det å få diskutere veiledning som godt og utbytterikt. Videre var det å selv veilede noe som ga glede. Ønske om å prøve ut at en radiograf veileder fler studenter.

Radiografer: Det var to radiografer som deltok. De framhevet egen bevisstgjøring av veiledning gjennom forberedelse til veiledning, bevisst valg av fokus og tilnærming. Opptatt av studentens ståsted og hva som fungerer for studenten for dermed muligheter for å kunne skreddersy/ tilpasse opplegg for den enkelte studenten. Å ha en kompetent samtalepartner om veiledning framheves som svært lærerikt.

Studentene som ble veiledet: Det var tre studenter som deltok. Framhever veiledernes lyst til å veilede og lære bort, veiledernes struktur og fokus i veiledning og ikke minst en grundig oppfølging med diskusjon. Det å ha egen studentlaboratorium ble framhevet som positivt. Å være to og to studenter sammen fungerte fint.

Faglig administrativt: Det var to ledere som deltok. De framhever at veiledning har fått en positiv virkning i avdelingen og at flere er interessert i å veilede studenter enn tidligere. Videre framheves økning i veiledernes kompetanse og ønske om å videreføre prosjektet. Ønske om å trekke inn nyutdannet veileder på seksjonen i videreføringen. Det må tas i betraktning at studentlaboratoriet ikke lenger er til disposisjon.

Prosjektet vurderes samlet som enten utbytterikt (4 deltakere) eller meget utbytterikt (4 deltakere).

Konklusjon

Prosjektet har oppnådd sin målsetning om å øke veiledernes kompetanse i veiledning. Dette har skjedd i rolige og trygge omgivelser i tilknytning til studentenes praksis på studentlaboratorium, og ved at studentveilederne har fått frikjøpt tid til forberedelse og gjennomføring av veiledning. Prosjektet har hatt synergieffekter. Studentveiledning har blitt synliggjort, det har fått positivt omdømme og flere radiografer har lyst å veilede. Veiledning på veiledning ønskes videreført i en enklere modell også på andre relevante seksjoner. To og

to studenter sammen bør etterstrebes. Videreføring av prosjektet vil bli tatt opp av de samarbeidende institusjonene tidlig høsten 2012.

Referanser

Lauvås, P. & Handal, G. (2000) *Veiledning og praktisk yrkesteori*, Oslo, Cappelen akademisk.
Teslo, A. L. red. (2006) *Mangfold i faglig veiledning: for helse og sosialarbeidere*. 2. utg. [Oslo], Universitetsforl.

Formidling

- HUS 29.5.2012 på radiologisk avdeling (ble avlyst pga sykdom, nytt dato vil bli satt opp høsten 2012)
- Presentasjon på HiB høsten 2012
- Presentasjon av prosjektet i fagtidsskriftet *Hold pusten* planlegges H2012.

Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole

Samarbeidet mellom høgskolen og seksjon for generelle undersøkelser og skjelett har fungert svært godt. Det har vært god og rask kommunikasjon mellom HUS ansvarlig og prosjektleder.

Det har vært krevende logistikk å gjennomføre prosjektet, særlig for seksjonen ved HUS. Ledelsen ved Beathe Tollefsen har vist stort evne til problemløsning og vi har lyktes å få gjennomført alt som var planlagt. utfordringer dukket opp når det ble sykdom blant deltakere i prosjektet. Det gikk f. eks. utover forberedelser til prosjektet. Jeg vurderer samarbeidet som svært verdifullt. Det at vi møter og ser hverandre både formelt og uformelt er med på å bryte barrierer og skape bedre samarbeidsklima om det saken gjelder- studentveiledning.

Studentinvolvering

Studentene har vært veiledet av radiografer som har fått veiledning på sin veiledning i prosjektet.

Det har fungert svært bra. Studentene følte at de har vært heldig som har fått dette tilbudet. De betegner veiledning som fantastisk.

Sluttrapper 2013

I det følgende presenteres sluttrapport fra 8 av 9 innvilgede 2-årige prosjekter.

Ett prosjekt har sendt inn årsrapport som presenteres til sist.

04/11: Poliklinikk/dagenhet som veiledet praksisarena for sykepleiestudenter

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Hilde Nesse	Rådgiver/ praksiskoordinator	HB, FoU avdelingen	Hilde.Nesse@Helse- Bergen.no
Prosjektmedlemmer:			
Anneli Fjereide	Avdelingssykepleier	HB, Gynekologisk poliklinikk	anneli.kathrine.fjereide@ helse-bergen.no
Mona Grundeland	Assisterende- avdelingssykepleier	HB, Lunge poliklinikk	mona.grundeland@helse- bergen.no
Anne-Marie Lerner	Avdelingssykepleier	HB, Plastikk kirurgisk poliklinikk	anne.marie.lerner@helse- bergen.no
Tone B. Neteland	Avdelingssykepleier	HB, Kreft poliklinikk	tone.bruland.neteland@he lse-bergen.no
Glenn Michael Fjeldstad	Avdelingssykepleier	HDS, medisinsk poliklinikk	Glenn.Michael.Fjeldstad @haraldsplass.no
Eli Karin Samuelsen	Avdelingssykepleier	HDS, Kirurgisk poliklinikk	eli.karin.samuelsen@hara ldsplass.no
Elisabeth Beisland	Høgskolelektor	HiB, institutt for sykepleie	elisabeth.beisland@hib.no
Kristin Moe	Høgskolelektor	HiB, institutt for sykepleie	Kristin.Mo@hib.no
Margareth Haukom	Høgskolelektor	HDH, institutt for sykepleie	margareth.haukom@haral dsplass.no
Hilde Smith-Strøm	Førstelektor	BDH	Hilde.Smith- Strom@betanien.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Målsettingen med prosjektet har vært å utvikle og ta i bruk poliklinikker/dagenheter som læringsarena for sykepleiestudenter i bachelorutdanningen.

Metode

Sykepleiestudenter (N=51) i 2.studieår fra tre høyskoler (Høgskolen i Bergen-HiB, Betanien Diakonale Høgskole- BDH, Haraldsplass Diakonale Høgskole-HDH) gjennomførte praksis på elleve poliklinikker og en dagenhet:

- 38 studenter hadde en kombinasjonspraksis i 12 uker delt mellom poliklinikk og sengepost.
- 13 studenter hadde hele praksisperioden på poliklinikk i 6 eller 8 uker.

Spørreskjema med åpne og lukkede spørsmål ble benyttet for å samle erfaringer etter gjennomført praksis på poliklinikk. 39 studenter (N=51) og 33 kontaktsykepleiere (N=51) besvarte spørreskjema. Avdelingssykepleiere og kontaktlærere evaluerte også praksisperiodene. Data fra disse to gruppene er ikke inkludert i resultatene som presenteres her.

Gjennomføring

Praksismodellene har vært utprøvd våren 2011, høsten 2011 og våren 2012.

Før første praksisoppstart gjennomførte 16 sykepleiere ved poliklinikk innføringskurs i veiledningspedagogikk (6stp) ved HiB. Som utgangspunkt for læringsmål i praksis ble eksisterende «Plan for praksis» fra sengepostene benyttet. Planene ble bearbeidet og tilpasset i ulik grad ved de ulike poliklinikkene.

Resultat

Hele 2/3 av studentene opplevde at poliklinikk i stor grad var en egnet læringsarena. For å vurdere om planlagte læringsmål ble oppnådd fikk studentene spesifikke spørsmål om praksis i poliklinikk hadde bidratt til utvikling av noen definerte kunnskaper, holdninger og ferdigheter: Nesten alle studentene opplevde at de fikk utviklet sine ferdigheter innen kommunikasjon og samhandling i poliklinikk. Flertall av studentene oppgav at de i stor grad/svært stor grad opplevde at praksis bidro til utvikling av faglig sikkerhet og selvstendighet, evne til refleksjon og diskusjon, trygghet til å ta ansvar og stole på seg selv, sykepleiefaglig identitet, egen sikkerhet i utføring av prosedyrer, ferdigheter innen veiledning og undervisning til pasienter/pårørende samt evne til tverrfaglig samarbeid. Studentene opplevde at praksis i poliklinikk i liten/ svært liten grad bidro til utvikling av ferdigheter innen dokumentasjon av sykepleie samt koordinering og arbeidsledelse. Kontaktsykepleierne fikk spørsmål om de opplevde at studentene hadde oppnådd planlagte læringsmål i poliklinikk og nesten 2/3 svarte at de opplevde det i stor/svært stor grad men bare ca 1/3 av sykepleierne opplevde at poliklinikken i stor grad var en egnet læringsarena.

I de åpne spørsmålene kom det blant annet frem at studentene erfarte å bli godt ivaretatt og veiledet på poliklinikk og at dette fremmet læring. Dårlig forberedthet og manglende relevans i plan for praksis hemmet læring. Kontaktsykepleierne kommenterte det samme og opplevde også at de korte pasientmøtene i poliklinikk kunne være utfordrende for studenter i grunnutdanning.

Nesten alle kontaktsykepleierne som gjennomført kurs i veiledningspedagogikk opplevde i stor grad/ svært stor grad at dette var relevant og nyttig for veiledning av studentene.

Konklusjon

Poliklinikk/ dagenhet er egnet som læringsarena for sykepleiestudenter i veiledet praksis og mange læringsmål kan oppnås på disse enhetene.

Viktige suksesskriterier:

- Når studentens totale læringsutbytte skal vurderes er det nødvendig å fokusere på at sengepost og poliklinikk er praksisplasser som utfyller hverandre.
- Studentene må være godt forberedt og høgskole og praksisfelt bør gjennomføre undervisning i forkant av praksis om det som er særegent ved poliklinisk arbeid.
- Det må legges til rette for faglige refleksjoner og relevant veiledning i løpet av praksisperiodene.

Formidling

- Lokalt fagseminar 24. januar 2012 (halv dag). Presentasjon av prosjektet og foreløpige resultater samt diskusjon og innspill fra deltagerne. Målgruppe: Studentansvarlige sykepleiere fra sengeposter og poliklinikker/dagenheter, ledere ved sykehusene samt lærere fra HiB, HDH og BDH. Ca 60 deltagere
- Fagseminar 6.mars 2012 ved Ullevål sykehus med tema: «Egner poliklinikk seg som praksisplass for sykepleiestudenter?». Samarbeid mellom OUS og høgskolen i Oslo og Akershus. Presentasjon av prosjektet og diskusjon.
- Regional erfaringsutvekslingskonferanse Helse Vest, 9. mai 2012. Presentasjon av prosjektet.
- Poster på NSF Sykepleierkongressen i Oslo september 2012
- Poster på Sykepleiesymposiet Haukeland Universitetssjukehus, november 2012

Det arbeides med artikkel som planlegges publisert i «Sykepleien Fag» ila 2014.

Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole

Det har vært et gjennomgående godt samarbeid både i prosjektgruppen og i de ulike klinikker og avdelinger. Arbeidet har lagt grunnlag for økt forståelse for hverandres ståsted, bragt inn ulike perspektiver og en opplevelse av at dette er et felles prosjekt til felles nytte. Samtidig har det vært en utfordring å drive et stort og omfattende prosjekt med så mange ulike parter. I denne siste perioden av prosjektet har det ikke vært studenter i praksis i poliklinikk og det har ikke vært behov for at hele prosjektgruppen har vært aktiv. Det ble derfor etablert en mindre arbeidsgruppe med representanter fra alle involverte institusjoner. Denne gruppen har hatt jevnlige møter og arbeidet svært godt sammen med bearbeidelse av data, analyse og endelig rapport/ artikkel.

Studentinvolvering

51 studenter har gjennomført praksisstudier ved poliklinikk/ dagenhet i dette prosjektet. Evalueringene fra disse har dannet grunnlaget for konklusjonen i prosjektet og vil få innvirkning på hvordan poliklinikkene vil bli benyttet som praksisplasser i fremtiden.

Det har vært diskutert i prosjektet at en studentrepresentant burde vært med i prosjektgruppen. Dette har vi ikke klart å få til.

06/11 ”Refleksjon i sykepleierstudenters praksisstudier”

- Et samarbeidsprosjekt mellom høgskole og sykehus

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Kari Anne Einarsen	Høgskolelektor	Haraldsplass diakonale høgskole	Kari.Einarsen@haraldsplass.no
Prosjektmedlemmer:			
Bodhild Andvik	Fagsykepleier	Haraldsplass diakonale sykehus	Bodhild.Andvik@haraldsplass.no
Trude Christensen	Fagsykepleier	Haraldsplass diakonale sykehus	Trude.Christensen@haraldsplass.no
Arne Lillefosse	Enhetsleder, Med. Avd Hjerte/Lunge	Haraldsplass diakonale sykehus	Arne.Lillefosse@haraldsplass.no
Veileder for prosjektet			
Herdis Alvsvåg	Professor Fagutviklingsleder	Haraldsplass diakonale høgskole	Herdis.Alvsvåg@Haraldsplass.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Sykepleierstudenter fra Haraldsplass diakonale høgskole gjennomfører sine praksisstudier i andre studieår ved medisinsk avdeling hjerte/Lunge, Haraldsplass diakonale sykehus. I denne avdelingen ble det gjennomført et aksjonsforskningsprosjekt for å utvikle kunnskap og forståelse om refleksjon som læringsverktøy i studentenes praksisstudier høsten 2011. Målet og hensikten med prosjektet var et ønske om at oppmerksomhet på refleksjon ville kunne bidra til å stimulere praksisveiledere til å fremme refleksiv tenkning og til å stille reflekterende spørsmål til sykepleierstudentene i deres praksisstudier. Dette målet mener vi å ha oppnådd i avdelingen, hvor det synes som det skjedde en bevisstgjøring på en reflekterende praksis.

Fokuset i forskningen var på studentene og deres erfaringer og meninger om hvilke utbytte de hadde av at deres praksisveiledere har deltok i refleksjonsgrupper hvor de har reflektert over veiledningen. Problemstillingen er: Hvordan kan praksisveiledere fremme refleksjon hos sykepleierstudenter i deres praksisstudier? Det er gjennomført: to fokusgruppeintervju: åtte av ti studenter deltok høst/ vår 2012. Datamaterialet ble analysert etter kvalitativ metode tidlig vår 2012.

Resultat:

Praksisveilederen må ta ansvar for dialog og ”møte studenten” hvor hun/han er. Utfordringen er å la studentene tenke selv for å utvikle egne erfaringer og kunnskaper før praksisveilederen griper inn med sine innspill. Om mulig må praksisveileder vektlegge å være i pasientsituasjoner med studenten og reflektere over sammensatte pasientsituasjoner. Reflektere over det som er vanskelig og/eller etiske problemområder. Ta opp situasjoner før, underveis og etter studenten har vært i pasientsituasjoner. Hvordan kan studenten forbedre, vurdere og begrunne handling med teori, følelsenes og erfaringens betydning eller annet. Stille hvorfor og hva om spørsmål om pasienten i en tone med engasjement, respekt og integritet. Tid og handlingsrom, trygghet og fellesskap er avgjørende for refleksjon. Studenten kan kjenne seg truet eller fri til refleksjon. Den enkelte praksisveileder og vurderingen kan spille inn som en avgjørende faktor for studentens trygghet til refleksjon.

Konklusjon:

Denne studien støtter funn som er gjort i tidligere forskning. Studentene viser til erfaringer som fremmer refleksjon. Særlig trenger studenten hjelp til å se sammenhengen praksis og teori. Trygghet og fellesskap er avgjørende for refleksjon. Studentene kan også være hemmet av refleksjon. Videre bekrefter de at refleksjon har betydning for deres læringsutbytte, men kan også begrense om det er lite rom for refleksjon.

Til slutt anbefales høgskolen å danne refleksjonsgrupper for studentene som er i praksisstudiene, hvor også en til to praksisveiledere kan delta sammen med lærer i avdelingen. Det anbefales videre forskning om hvilke betingelser praksisveiledere har for reflekterende veiledning med sykepleierstudentene i praksisstudiene.

Publikasjoner, rapporter

Navn forfatter	Tittel	Tidsskrift	Dato
Forfatter: Kari Anne Einarsen	<i>”Gi oss rom til refleksjon!”</i>	Nordisk tidsskrift for helseforskning.	Håp om publisering: Nov 2013

Internettlink til artikkel eller annen publikasjon:

Bibsys: Kari Anne Einarsen: Om refleksjon i sykepleierstudenters praksisstudier, Masteravhandling i pedagogikk, NLA høgskolen, 2012

Formidling

For å formidle dette videre til andre har vi deltatt ved forskningsdagene i Bergen, Haraldsplass, høsten 2012, med fremlegg fra prosjektet under tittelen: ”Refleksjon åpner en større horisont, noe utenom det konkrete!” – Om betydningen av refleksjon i sykepleierstudenters praksis.

Vi har deltatt ved sykepleierkongressen og 100 års jubileet for NSF med stand med tittelen: ”Gi oss rom for refleksjon og la oss tenke mer” Både jeg, som leder av prosjektet og fagsykepleier deltok her.

Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole

Vi (forfatter Kari Anne Einarsen, Medforfatter Bodhild Andvik) skriver artikkel om prosjektet med Tittelen ”Gi oss rom til refleksjon!” Artikkelen håper vi å få inn i Nordisk tidsskrift for helseforskning. Problemstilling: Hva fremmer og hemmer refleksjon mellom praksisveileder og sykepleiestudent i praksisstudiene i spesialisthelsetjenesten?

Metode: Artikkelen er bygd opp etter kvalitativ metode og de funn som er gjort i aksjonsforskningsprosjektet.

Til FOU arbeidet har jeg fått 15% av min arbeidstid (80%stilling) som FOU tid. Dessverre er vi enda ikke ferdig, men håper på å ferdigstille artikkelen til publisering tidlig i høst 2013. Herdis Alvsvåg er veileder for skriving av artikkelen. Jeg (Kari Anne Einarsen) har deltatt i skriveprosessgruppe under skrivingen hele studieåret 2012 – 2013. I tillegg til veiledning, har jeg her fått tilbakemelding på utført skrivearbeid.

Samarbeidet med avdelingen går derfor nå ut på samarbeid med fagsykepleier om å skrive artikkel om prosjektet.

Studentinvolvering

Som høgskolelektor har jeg hatt et videre samarbeid, hvor vi har hatt et pilotprosjekt med ukentlige refleksjonsgrupper med studenter som har sine praksisstudier i avdelingen. Hver gang har det vært et ønske om at en til to praksisveileder skulle være tilstede sammen med meg som veileder for gruppene. Men dette har kun latt seg gjøre et par ganger i hver av de to ni ukers praksisperiodene om våren på grunn av travelhet og vanskeligheter med å gå fra avdelingen. Som lærer har jeg bruk av min pedagogiske tid til studentarbeid på avdelingen. Samtidig har dette vært videreutvikling av samarbeidsprosjektet og for å finne nye veier for å støtte praksisveilederne i praksisveiledningen. Forhåpentlig har det bidratt til å synliggjøre hvordan lærer /praksisveiledere kan bruke sine ressurser i veiledning av studentene.

08/11 Tverrfaglig implementering av kunnskapsbasert praksis ved Spinalenheten.

**Meistring i morgonstell etter ryggmargsskade. Eit tverrfagleg studentprosjekt ved
Spinalenheten 2011-2013.**

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Møyfrid Kalvenes (har teke over etter Tina Taule, januar 2012).	Ergoterapeut	Ergoterapiavdelinga, Haukeland universitetssjukehus (HUS)	moyf@helse-bergen.no
Prosjektmedlemmer:			
Hege Storlid, delprosjektleder	Sjukepleiar	Spinalenheten	stge@helse-bergen.no
Kristin Tuven	Høgskulelektor	Sjukepleiarutdanninga, HDH	Kristin.tuven@haraldsplass.no
Kari Hjelle	Høgskulelektor	Ergoterapiutdanninga, HiB	Kari.margrethe.hjelle@hib.no
Solveig Herrem Hjortås	Avdelingssjef	Ergoterapiavdelinga, HUS	Solveig.hjortaas@helse-bergen.no
Bodil Stokke	Seksjonsleiar	Ergoterapiavdelinga, HUS	Bodil.helene.stokke@helse-bergen.no
Tori Lunde	Ass. Avdelingssjukepleiar	Spinalenheten, HUS	Tori.lunde@helse-bergen.no
Elbjørg Oma	Sjukepleiar, praksisvegleiar	Spinalenheten, HUS	Eldbjorg.oma@helse-bergen.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Prosjektet ynskjer å fokusera på korleis ein kan implementera forskningsbasert kunnskap om P-ADL (Physical Activities of Daily Living) i praksis på Spinalenheten, HUS.

Prosjektet har som mål å bidra til tettare samarbeid mellom ergoterapeut- og sjukepleiarstudentar i praksis og mellom praksisfelt og utdanningsinstitusjonane, fremja brukarmedverknad i P-ADL, samt styrkja det tverrfaglege samarbeidet mellom ergoterapeut og sjukepleiarar på avdelinga.

Metode

Ergoterapeut- og sjukepleiestudentar har søkt etter forskningsbasert kunnskap, implementert forskning i praksis ved utarbeiding og bruk av ADL-plan, evaluert prosjektet muntlig og skrive artikkel.

Gjennomføring

Syner til Årsrapport med tildelingsnummer 08/11 for utfyllende opplysninger om gjennomføring av 1. og 2. prosjektperiode. Nye studentar overtok prosjektet hausten 2012 og holdt fram med implementering av ADL-plan i praksis. Dette vart gjort i samarbeid mellom studentar, pasientar og vegleiarar.

Vinter 2013 har nye studentar evaluert prosjektet ved å gå gjennom delrapportar frå dei tidlegare prosjektperiodane og ved å innhenta informasjon og erfaringar frå personale på eininga. Studentane har hatt framlegg for prosjektmedlemmer og andre aktuelle som arbeider på Spinaleininga/ i ergoterapiavdelinga. Dei har òg skrive artikkel trykt i Patetra, medlemsbladet for LARS (Landsforening for ryggmargsskadde).

Resultat

Syner til Årsrapport med tildelingsnummer 08/11. Siste versjon av ADL-plan er funnen hensiktsmessig, og skal derfor nyttast som fast rutine på Spinaleininga i arbeidet rundt nyskadde pasientar. Artikkel om prosjektet er publisert i foreningsbladet Patetra. Auka fokus på tverrfagleg samarbeid rundt ADL-trening.

Konklusjon

Ved bruk av ADL-plan får pasienten ei meir planlagt og strukturert påkledningstrening i tidleg rehabiliteringsfase. Bruk av ADL-planen styrkjer tverrfagleg samarbeid mellom sjukepleiarar og ergoterapeutar i avdelinga. Ergoterapeut- og sjukepleiarstudentar har fått auka kunnskap om kvarandre sine arbeidsfelt ved å samarbeida i praksis.

Publikasjoner

Navn forfatter	Tittel	Tidsskrift	Dato	Nr.	Sidetall
I. Espeland, M. V. Stang, E. Halleby, J. Johannessen	<i>Mestring i påkledning etter ryggmargsskade</i>	Patetra Tidsskrift for ryggmargsskadde	Mars 2013	1	8-11

Internettlink til artikkel eller annen publikasjon:

www.LARS.no (<http://www.regioner.nhf.no/novus/upload/file/LARS/Patetra%202013-01.pdf>)

Formidling

Studentane har, på slutten av kvar periode, hatt munnleg presentasjon av arbeidsmåte, resultat og evaluering til prosjektmedlemmene (sjå lista over) og andre aktuelle som arbeider på Spinaleininga/ i ergoterapiavdelinga. Dei har utarbeida powerpointpresentasjonar, som ligg lagra på fellesområdet til Nevroklinikken på HUS.

Prosjektet er presentert med poster på NoSCoS (Nordic Spinal Cord Society) i Finland, Helsinki, mai 2013 av prosjektleiar, og skal presenterast med poster på Norsk fagkongress for ergoterapi i september 2013.

Det er planlagt å skriva artikkel ved prosjektleiinga, som er tenkt ferdig før utgangen av 2013 (planleggjast å sendast til Ergoterapeuten og Sykepleien).

Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole

Samarbeid mellom høgskule og praksisfelt har i hovudsak fungert via samarbeidsmøte før og etter praksisperiodar, samt via mail og telefon.

Informasjonsskriv om prosjektet vart utarbeida av høgskulane og gjeve til studentane før studentane kom ut i praksis. Samarbeidet mellom høgskule og praksisfelt har fungert godt, og studentane gav uttrykk for at dei fekk god informasjon og tilstrekkeleg oppfølging av prosjektmedlemmene.

Studentinvolvering

Studentane har teke ansvar for prosjektet frå praksisstart. Sidan ergoterapeutstudentane har hatt lengst samanhengande praksisperiodar, er det desse som har hatt mest ansvar for framdrifta. Til tross for at sjukepleiarstudentane har hatt korte praksisperiodar, har dei involvert seg i prosjektet og samarbeidet med ergoterapeutstudentane har fungert svært godt.

Studentane har synt stor interesse for prosjektet og teke initiativ til framgang og samarbeid, diskusjonar og evalueringar.

Prosjektlear og delprosjektlear har vore tilgjengeleg for diskusjon/vegledning, og timeplan/vekeplan som vart utarbeida før praksisstart har fungert som eit hensiktsmessig og oversiktleg arbeidsverktøy.

09/11 Fokus på ekstern praksis i bioingeniørutdanningen

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Irene Nygård	Studiekoordinator/ Høgskolelektor	Bioingeniør- Utdanningen, HiB	irene.nygard@hib.no
Prosjektmedlemmer:			
Turid Aarhus Braseth	Høgskolelektor	Bioingeniør- Utdanningen, HiB	turid.aarhus.braseth@ hib.no
Olgunn S. Lie	Overbioingeniør	LKB, HUS	olgunn.lid@helse- bergen.no
Anne Margrethe Holmefjord	Sjefbioingeniør	Laboratoriet HDS	Anne- Margrethe.Holmefjord@ HARALDSPLASS.NO
Grethe Kalleklev	Fagbioingeniør	Laboratoriet HDS	Grethe.Kalleklev@ HARALDSPLASS.NO

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Hensikt

Hensikten var å få mer kunnskap om hvordan studenter og veiledere opplevde praksisstudiet, for deretter å videreutvikle studiet. Målet var å styrke samarbeid for bedre praksis og videreutvikle dialogen mellom praksisfeltet og utdanningen. Hensikten ble beskrevet i delmål:

Delmål: Kartlegge bioingeniørstudenter og veiledere sine erfaringer med praksisstudiet med fokus på *medisinsk biokjemi*

Delmål: Vurdere i hvilken grad dagens praksis oppleves å være i overensstemmelse med utdanningens plan for praksisstudiet

Delmål: Utrede nye modeller for organisering av praksisstudiet for å bedre sikre at studenten utvikler definert læringsutbytte

Metode

Kvantitativ og kvalitativ metode ble benyttet i prosjektet fordi en ønsket utfyllende opplysninger. Spørreundersøkelse ble gjennomført blant studentene (n=18) og praksisveilederne (n=25). Fire informanter fra hver gruppe gjennomførte to ulike fokusgruppeintervjuer.

Gjennomføring

Prosjektgruppen hadde seks møter i prosjektperioden, og bidro til utforming av spørreskjema og framdriften av prosjektet. Prosjektleder gjennomførte spørreundersøkelsene og fokusgruppe-intervjuene ble gjennomført i samarbeid med Turid Aa. Braseth. Prosjektgruppen deltok i avsluttende resultatanalyse.

Resultat

Studentundersøkelsen:

Hovedfunn: Studentene var svært fornøyd med praksisstudiet.

Bakgrunn for praksisstudiet. Studentene var godt fornøyd med informasjon fra utdanningen før praksis (praktisk informasjon, tilstrekkelig teoretiske og praktiske forkunnskaper). Dette gav godt læringsutbytte i praksisperioden.

Praksisstudiet. Flertallet var fornøyd med organiseringen. Det ble stilt spørsmål ved korte praksisperioder på hvert sted. Dagens organisering gir hver student tilgang til mange ulike laboratorier noe som oppleves både positivt og negativt. Møte med ulike veilederne var positivt. Studentene vurderte flertallet av veilederne sin veiledningskompetanse og bioingeniørfaglige kompetanse som god.

Læringsutbytte. Studentene opplevde godt læringsutbytte mtp integrering av teori og praksis og tilegning av praktiske ferdigheter. Læringsutbytte var mindre mtp kritisk syn på eget arbeid, refleksjon over egen yrkesutøvelse mm.

Veilederundersøkelsen:

Hovedfunn: Veilederne var mindre fornøyde enn studentene.

Bakgrunn for praksisstudiet. Halvparten av veilederne var fornøyd med kontakt og oppfølging av utdanningen. Det framkom at til tross for utstrakt møtevirksomhet og oppfølging fra utdanningens side, nås ikke samtlige veiledere.

Praksisstudiet. Halvparten av veilederne var fornøyd med dagens opplegg. Samtlige var positiv til studentveiledning, men det etterlyses muligheter for oppbygging av veilederkompetanse. I fokusgruppeintervjuet fremkom tanker om differensiert innhold i praksis dersom deler av ferdighetstreningen kan legges til intern praksis.

Konklusjon

Prosjektgruppen har følgende forslag til endringer:

Studentgruppen:

Lenger sammenhengende praksisperioder på hvert laboratorium.

Omlegging og større samkjøring av intern og ekstern praksis vil gi større fokus på eget arbeid og refleksjon over yrkesutøvelse. Bioingeniørfaget er et kunnskapsbasert fag der yrkesutøvelsen er preget av prosedyrer med stort fokus på kvalitetssikring av analyseresultater. Ved dagens organisering, ser en at veileder har hovedfokus på faktakunnskaper og praktisk analyseutøvelse. Mindre tid blir avsatt til sosialiseringprosessen.

Veiledergruppen:

- Internt på det enkelte praksissted må skapes et bedre system for studentveiledning hvor både innhold, veiledningsansvar, overordnede mål for studentveiledning er klarlagt.
- Veilederne må tilbys veilederkurs, eventuelt deltagelse på seminarer ol.
- Nye virkemidler som E-læring skal tas i bruk for å gi bedre kvalitet på den korte praksisperioden både for studenter og veilederne fordi både faktakunnskaper og informasjonsflyten vil forbedres.

Generelt vil ressurser avsatt til praksiskoordinering for hele bioingeniørstudiet, gi gevinst på sikt.

Formidling

Praksisveiledermøtet for HUS/HDS 4.januar 2012.

Prosjektet ble muntlig presentert og aktuelle problemstillinger diskutert.

For øvrig vil prosjektet bli presentert:

- Rådgivende utvalg for utdanning, Bioingeniørfaglig Institutt, NITO i september 2013.
- Bioingeniørfaglig Forum, HUS, høsten 2013
- Praksisveiledermøtet for HUS/HDS desember 2013
- Praksisrådsmøte for HUS/HDS/Bioingeniørutdanningen i løpet av neste studieår
- Endelig skriftlig rapport vil bli formidlet til de ulike praksisstedene og veilederne.

Under planlegging fagartikkel i Bioingeniøren, hvor tema er praksis i bioingeniørutdanningen. Her vil deler av funnene bli presentert. Tidsaspektet er vår 2014.

Samarbeid mellom praksisfelt og høgskole

Prosjektet representerer et viktig samarbeidsprosjekt mellom Bioingeniørutdanningen, Institutt for bio- og kjemiingeniørfag, HiB og våre samarbeidspartnere ved Laboratoriet, HDS og Laboratoriet for Klinisk Biokjemi, HUS. Gjennom prosjektet har alle institusjonene fått satt ekstra fokus på kvaliteten i praksisstudiet, og på veiledning og veiledningskompetanse.

Prosjektet har videre bidratt til et bedre samarbeid over laboratoriegrensene ved de ulike institusjonene og utveksling av erfaring med veiledning av studenter. Dette samarbeidet vil komme senere studenter til nytte fordi det gir bioingeniørutdanningen et godt grunnlag for oppfølging og videreutvikling av praksisstudiet i samarbeid med praksisfeltet.

Arbeidet i prosjektgruppen ble fordelt slik at samtlige i prosjektgruppen var deltagende i planlegging og gjennomføring av prosjektet gjennom en rekke møter. Prosjektleder og medarbeider på HiB hadde hovedansvar for fokusgruppeintervju, transkribering og analyse av innsamlet materiale. Hele prosjektgruppen deltok i avsluttende analyse og utforming av sluttrapporten.

Det videre arbeidet med materialet vil bli utført av de høgskoleansatte.

Studentinvolvering

Grunnet tema og metode for prosjektet har studentinvolveringen kun vært som respondenter i undersøkelsen. 18 studenter har besvart spørreundersøkelsen, hvorav fire deltok i fokusgruppe- intervjuet. Studentene er familiære med de ordinære evalueringene av praksisstudiet, og de var tydelig på at denne undersøkelsen var svært positiv fordi den gikk mer i dybden. De bidro med mange interessante innspill og synspunkter både for utdanningen og praksisfeltet. Studentene så det som positivt at det ville komme senere studenter til gode. Selv om praksisstudiet ved utdanningen er relativt kort i forhold til øvrige helsefagutdanninger, er det viktig at læringsutbyttet blir maksimalt for studentene.

Prosjektets art gjorde at det ikke egnet seg som bachelorprosjektet på samme måte som tidligere utviklingsprosjekter gjennomført ved bioingeniørutdanningen.

11/11 Opplæring av fasilitatorer i simuleringsmetodikk

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Marit Hegg Reime	Førstelektor	Institutt for sykepleiefag, HiB	mhr@hib.no
Prosjektmedlemmer:			
Marit Breivik	Høgskolelektor	Institutt for sykepleiefag, HiB	Marit.breivik@hib.no
Fred Ivan Kvam	Førsteamanuensis	Institutt for sykepleiefag, HiB	Fred.ivan.kvam@hib.no
Guttorm Brattebø	Seksjonsoverlege	Kirurgisk Service klinikk, Helse Bergen	Guttorm.brattebo@hib.no
Janecke Merethe Engeberg	Msc, Anestesisykepleier	Ferdighetssenteret/ Kirurgisk Service Klinikk, Helse Bergen	Janecke.engeberg@helse-bergen.no
Tone Johnsgaard	Høgskolelektor	Institutt for sykepleiefag, HiB	Tone.johnsgaard@hib.no
Astrid Forstrønen	Høgskolelektor	Betaniens Diakonale Høgskole	Astrid.forstronen@betanien.no
Linda Øye	Høgskolelektor	Haraldsplass Diakonale Høgskole	Linda.oye@haraldsplass.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Helsetjenesten utvikler seg til å bli mer og mer kompleks, noe som krever god kunnskapsbakgrunn, medisinsk-teknisk kompetanse, evne til problemløsning, beslutningstaking og teamsamarbeid. Stortingsmelding 13; Utdanning for velferd-Samspill i praksis, vektlegger viktigheten av tverrprofesjonell kompetanse for å få god kvalitet på pasientbehandling. Morgendagens helsetjenester vil i enda større grad kreve fagfolk som fungerer godt i team når man skal behandle pasienter. Simulering er en pedagogisk metode der deltakerne kan få praktisert og anvendt alle disse kompetansene ved å trene på virkelighetsnære situasjoner de kan møte i yrkessammenheng. For å gjennomføre simuleringstrening kreves opplæring av fasilitatorer i denne metodikken. De tre sykepleierhøgskolene i Bergen har i samarbeid med Helse Bergen utviklet og gjennomført et tre dagers fasilitatorkurs i simuleringsmetodikk. Fasilitatorkurset vil gjøre ansatte ved høgskolene og på sykehuset i stand til å ta i bruk denne pedagogiske metoden.

Metode

Opplæringen vektlegger fasilitatorrollen innen simuleringsmetodikk og det pedagogiske fundamentet som ligger til grunn for denne metodikken. Fasilitatoren er den som veileder deltakerne gjennom simuleringen og som leder diskusjonen og refleksjonen etter øvelsene. Simulering er en metode som kan oppleves som truende, da den enkeltes kunnskaper og ferdigheter blir synlige. Det er fasilitatorens ansvar at alle deltakerne skal oppleve å lykkes.

Gjennomføring

Kurset er en blanding av teori i plenum og praktisk øvelse i grupper. I de praktiske øvelsene trener deltakerne på generelle akuttmedisinske scenarier med fokus på ABCDE og trygg medikamenthåndtering. Den praktiske treningen er nødvendig for å gi situasjoner for pedagogisk trening og fasilitering. Deltakerne får også kompetanse i å utarbeide læringsmål og scenarier som kan være aktuelle på egen arbeidsplass. I forkant av 3. kursdag, skal deltakerne ha gjennomført simuleringstrening på egen arbeidsplass slik at erfaringene kan diskuteres på kursets siste dag. Kurset gir deltakerne kompetanse i å lede simuleringsovelser på egen arbeidsplass. Derfor er det en forutsetning at arbeidsgiver sender to deltakere som kan danne makker-par og samarbeide om simuleringstrening på egen arbeidsplass.

(Foreløpig) resultat

Det er gjennomført 3 kurs med til sammen 48 deltakere fra Helse Bergen og de tre sykepleiehøgskolene i Bergen. Det er gjennomført evaluering etter hvert kurs. Kursene evalueres svært godt, der det spesielt trekkes frem at arbeidsmetodene egner seg svært godt for kompetansebygging for både studenter og kollegaer på egen arbeidsplass og der hovedmålet er å styrke pasientbehandling.

Konklusjon

Det unike ved dette fasilitatorkurset sammenlignet med lignende kurs, er at deltakerne må gjennomføre simuleringstrening på egen arbeidsplass og komme tilbake og legge frem erfaringene på siste kursdag. Dette er et av suksesskriteriene ved kurset, og deltakerne gir tilbakemelding på den viktige erfaringen dette gir for å kunne implementere metoden på egen arbeidsplass. Det skal opprettes nytt Ferdighetssenter i Helse Bergen som skal utformes for å kunne drive simuleringstrening og som skal kunne brukes av både studenter og ansatte. Det krever at det utdannes flere fasilitatorer.

Internettlink til artikkel eller annen publikasjon

Klare for simuleringslæring:

<http://allmenningen.hib.no/aktuelt/nyheter-ahs/2012/klare-for-simuleringslaring/>

Annen formidling

Kurset er presentert på instituttmøte ved Institutt for sykepleiefag, Helse Bergen.

Samarbeidet mellom høgskole og praksisfeltet

Det har vært et svært fruktbart samarbeid mellom Høgskolen i Bergen, Betanien Diakonale Høgskole, Haraldsplass Diakonale Høgskole og Helse Bergen. Prosjektgruppen innehar kompetanse på ulike felt, som har vært nyttig og nødvendig for å utvikle et godt kurs. Prosjektet har arbeidet etter aksjonslæring som metode, noe som har bidratt til at alle er likeverdige parter i gruppen.

Det har også vært nyttig å bygge på Guttorm Brattebø sine erfaringer med å arrangere fasilitatorkurs i regi av BEST stiftelsen, der traumeteam trener sammen for å bedre pasientsikkerheten.

Studentinvolvering

Kursdeltagerne har som del av kurset gjennomført simuleringstrening på egen arbeidsplass. Dette har i stor grad inkludert studenter ved de tre høgskolene. Flere av kursdeltagerne har satt i gang pedagogisk forsøk med simulering som metode for bachelorstudenter i alle tre høgskoler.

Ved institutt for sykepleiefag, HiB, er det eksempelvis etablert prosjektet «Simulering i sykepleie», der det skal prøves ut om simuleringstrening i 2 dager på høgskolens øvelsesavdeling kan erstatte noen deler av praksis i sykehjem.

12/11 Tverrprofesjonell kompetanse i samhandling

- bedre læring for studenter gjennom samhandling om utarbeidelse av nasjonale kunnskapsbaserte fagprosedyrer

Prosjektgruppe:

Helle Milde, enhetsleder, BKB, enhet post 2 seksjon for nyfødte, BKB, HUS (Prosjektleder)

Janicke Johansen, enhetsleder, BKB, enhet post 5, BKB, HUS

Anne Jorunn Langeland, enhetsleder, BKB, enhet post 4, BKB, HUS

Berit Båtsvik, høgskolelektor, Betanien Diakonale Høgskole

Marit Graue, førsteamanuensis og forskningsveileder, HIB og BKB, HUS

Sissel Brenna, høgskolelektor, Høgskolen i Bergen

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

- Å involvere studentene i den kontinuerlige fagutviklingsprosessen gjennom å arbeide kunnskapsbasert som en del av praksis knyttet til problemstillinger fra fagringene.
- Å lære studenter nasjonale metodekrav for å utarbeide kunnskapsbaserte fagprosedyrer.
- Å utarbeide to kunnskapsbaserte fagprosedyrer på hver enhet.
- Å publisere fagprosedyrene på Helsebiblioteket.
- Å lage en plan for hvordan fagprosedyrene skal implementeres i enhetene.
- Å fremme tverrfaglig kompetanse ved å involvere studenter, lærere og yrkesutøvere fra helse- og sosialfag utdanningene.

Metode

Det er etablert et samarbeid med utdanningsinstitusjonene for å involvere studenter i prosjektet og i fagutvikling på BKB. Vi har brukt oversikt over praksisperioder ved HiB og Betanien diakonale Høgskole som utgangspunkt, og satset på å invitere til samarbeid med studentgrupper på tvers av profesjonene og på flere nivå (bachelor og videreutdanning). Sykepleiere og praksisveiledere ved BKB har tatt videreutdanning i KBP i løpet av prosjektperioden for å kunne veilede studenter/kolleger på en best mulig måte.

Gjennomføring

Oppstart av fagringer i 2011 var et pilotprosjekt med vekt på å etablere metodekunnskap og å utvikle en modell for tverrprofesjonell samhandlingskompetanse. Det ble etablert 3 fagringer, en på hver post. Hver fagring vil bestod av 5-6 deltakere. Fagringlederne var sykepleier med videreutdanning i kunnskapsbasert praksis. De ble veiledet og bidro til at fagringene arbeidet etter kunnskapsbaserte prinsipper og at retningslinjer for rapportering og formidling av

resultatene ble fulgt. Innledningsvis fikk deltakerne få opplæring i kunnskapsbasert praksis. I undervisningen ble det fokusert på søk og kritisk vurdering av systematiske oversiktsartikler og retningslinjer. Fagringene fulgte metoden for utvikling av fagprosedyrer som er utarbeidet av Nasjonalt nettverk for kunnskapsbaserte fagprosedyrer. I 2012 startet vi opp ny tverrprofesjonell fagring etter samme prinsipper med økt fokus på tverrfaglighet. Barneklinnens tre sengeposter, barnehabiliteringen og 5 ulikeyrkesgrupper er representert som fagringdeltakere. Tema: «Barn med kontinuerlige og komplekse behov i sykehus - tverrfaglig samhandling ved overføring». Målet var en prosedyre for samhandling mellom barneklinnens enheter og førstelinjetjenesten, samt en modell for studentinvolvering i randsoneprojekt og utvikling av tverrprofesjonell samhandlingskompetanse.

(Foreløpig) resultat

Erfaringer fra pilotprosjektet har vært gode. De tre kunnskapsbaserte fagprosedyrene 1) Respiratorbehandling av nyfødte 2) Inhalasjonsbehandling av barn og 3) Tømming før koloskopi av barn er publisert i elektronisk kvalitetshåndbok og en er akseptert for publisering på Helsebiblioteket – det jobbes videre med samme mål for de andre. Vi er i slutfasen for arbeidet for tverrprofesjonelle fagringene og har hatt følgende profesjoner representert; sykepleier, lege, fysioterapeut, vernepleier og sosionom. Arbeidet har vært organisert etter Nasjonalt nettverk for kunnskapsbaserte fagprosedyrer metode for utvikling av fagprosedyrer. Pga av ulike utfordringer vil fagprosedyren kun bli publisert internt i Barneklinnen da prosessen fram mot å spille inn til en prosedyre på Helsebiblioteket ble for lang. En modell for randsoneprojekt for å involvere studenter i BKBs fagutvikling med utgangspunkt i den tverrprofesjonelle fagringens problemstilling «Barn med kontinuerlige og komplekse behov i sykehus - tverrfaglig samhandling ved overføring» er slutført. I studieåret 2012/2013 ble følgende studentgrupper ved Betanien Diakonale Høgskole og Høgskolen i Bergen invitert til å delta; sykepleie (BA), sykepleie (videreutdanning og MA), vernepleie (BA), sosionom (BA), fysioterapi (BA). I forbindelse med modulen for fellesundervisning (30 felles studiepoeng) for studenter i BA-utdanningene i Avdeling Helse og Sosialfag, HiB, har tre studentgrupper presentert relevante postere fra fellesuken i 2 studieår. Studenter som valgte case om tverrprofesjonelt samarbeid om barn i fellesuken 3 studieår fikk tilbud om møte med fagutviklingssykepleier på BKB (tre grupper benyttet tilbudet). Innen videreutdanning i barnesykepleie valgte to studenter relevant problemstilling. Det er gitt godkjenning fra personvernombudet til et nytt kvalitetsutviklingsprosjekt som en videreføring av arbeidet i en av de første fagringene: «Snillere tømming, like godt resultat? Tømming av colon før coloskopi hos barn». Her gjøres en systematisk evaluering av tømingsmiddelet Picoprep/Movicol før koloskopi undersøkelse (samarbeid mellom Enhet post 5 og Medisinsk undersøkelse i Helse Bergen og Høgskolen i Bergen).

Konklusjon

Gode resultater. Arbeidskrevende, men spennende og utviklende. Erfaringen vi har fått i dette prosjektet kan overføres til nye tverrprofesjonelle problemstillinger og kan inngå i den videre satsningen på å involvere studenter i fagutviklingsprosjekt innen KBP på BKB. Vi tror også prosjektet har bidratt til økt fokus på muligheter for samhandling mellom de ulike helsefaglige utdanningene.

Publikasjoner

Ruud LI, Milde HL, Graue M (2012) Kunnskapsbaserte fagprosedyrer om barn. Den 9. Sykepleierkongressen, 25.-26. September, Oslo Spectrum, Oslo.

Ruud LI, Milde HL, Graue M (2012) Utvikling av kunnskapsbaserte fagprosedyrer for barn gir positive ringvirkninger for fagmiljøet ved Barneklubben og også gevinster i form av generell kompetanseutvikling *Sykepleiersymposiet 2012*, Helse Bergen, Bergen.

Formidling

Lærer fra HiB har hatt to innlegg om tverrprofesjonelt samarbeid i forbindelse med prosjektet. Det er skrevet artikkel til Tidsskriftet Sykepleien og presentert poster nasjonalt (Sykepleierkongressen i Oslo, 2012) og lokalt (Sykepleiersymposiet, Helse Bergen). Det er invitert til skrivegrupper for videre formidling gjennom abstrakt til sykepleiersymposiet 2013, perinataalkongress og barnesykepleierforbundets vårmøte.

Samarbeid mellom høgskole og praksisfeltet

Aktivitet og møter:

- Det er i 2011 gjennomført 4 møter i prosjektgruppen. Alle møter er referatført.
- 3 fag ringer er ferdigstilt. Tema er godkjent og akseptert til nasjonale kunnskapsbaserte prosedyrer - Helsebiblioteket.
- Det er i 2011 til 2013 gjennomført 15 møter i prosjektgruppen. Alle møter er referatført.
- Tverrprofesjonell fagring avsluttes etter utløp av prosjektperioden.
- Studentinvolvering (se ovenfor)

Det har vært stor grad av involvering fra Høgskolen for å planlegge studentinvolvering på de ulike helsefaglige utdanningene. Samarbeidet fungerer godt.

Studentinvolvering

Studenter har jobbet med prosjektaktuelle problemstillinger. Resultatene er videreformidlet i klinikken og fagringen har implementert resultatet i sitt arbeid.

Se konklusjon punkt 3.

13/11 Utvikling av læringsplattform til bruk i praksis

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Mildrid Haugland	Prodekan	Høgskolen i Bergen	mha@hib.no
Prosjektmedlemmer:			
Torunn Urnes Meyer	Fysioterapeut	Haukeland Universitets Sykehus	torunn.urnes.meyer@helse-bergen.no
Jorunn Ellingsen	Ergoterapeut	Haukeland Universitets Sykehus	jorunn.ellingsen@helse-bergen.no
Carina Husum	Radiograf	Haukeland Universitets Sykehus	carina.husum.storhaug@helse-bergen.no
Jon Joensen	Høgskolelektor	Høgskolen i Bergen	Jon.Joensen@hib.no
Helle Strømsnes	Høgskolelektor	Høgskolen i Bergen	Helle.Inger.Stromsnes@hib.no
Helge Arntzen	Høgskolelektor	Høgskolen i Bergen	Helge.Arntzen@hib.no
Maria Haven	Student, Ergo	Høgskolen i Bergen	
Irene Magnussen	Student, Ergo	Høgskolen i Bergen	
Kjersti Steinsdatter Reggestad	Student, Fysio	Høgskolen i Bergen	
Marta Karoline Benum	Student, Fysio	Høgskolen i Bergen	

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Hovedmål med prosjektet var å utvikle en læringsplattform til bruk i praksis som vektlegger:

- Effektiv kommunikasjon mellom studenter, veiledere og kontaktlærere
- Systematisk bruk av planlagte og strukturerte læringserfaringer/læringssituasjoner
- Bruk av teknologi til støtte for studenter, veiledere og utdanningsinstitusjoner i praksis

Metode

Prosjektet var et utviklingsarbeid over to år ved bachelorstudiene: ergoterapi, fysioterapi og radiografi. Det ble satt ned en arbeidsgruppe som skulle utvikle plattformen med tilhørende redskap. Plattformen ble utprøvd ved alle tre studiene i ordinær praksis våren 2013.

Arbeidsgruppen bestod av representanter fra praksisveilederne, fagansatte og 4 studenter ved utdanningene og prosjektleder. Gruppen har hatt ca. ett møte i måneden.

Workshop/seminar:

- våren 2011 der representanter fra Duke University presenterer sine erfaringer med bruk av læringsplattform i praksis.
- mai 2012 seminar for faglig ansatte ved utdanningene, praksisveiledere og studentrepresentanter.

I utprøvingen var det 4 studenter og 2 veiledere fra ergoterapi, 6 studenter og 4 veiledere fra fysioterapi og 2 studenter og 2 veiledere fra radiografutdanningen involvert og 5 kontaktlærerne.

I etterkant av utprøvingen var det samtaler med alle involverte i prosjektet. Det har også vært møte med instituttleder og utdanningslederne ved Institutt for ergo, fysio og radiografi for å få laget en plan for hvordan dette prosjektet skal følges opp.

Gjennomføring

Arbeidet har fulgt oppsatt plan. Pga mindre tildeling enn det ble søkt om ble det ikke utviklet kurs for veilederne og lite interaktivt materiale for studenter til bruk som medveiledere.

Resultat

- Det er laget et fag i It's learning med mapper, undermapper og dokumenter
- Faget er prøvd ut og erfaringene til deltagerne er innhentet.
- Det er identifisert hva som fungerte godt og hva som skal videreutvikles.
- Lærings situasjonene er et godt redskap for studentene og veilederne
- Det er identifisert hvem som skal arbeide videre med faget.
- Faget kan med enkle grep brukes av andre utdanninger.

Konklusjon

It's learning fungerte godt som læringsplattform. Informasjonen og kommunikasjonen mellom utdanning, student og praksisveileder var lett tilgjengelig. Lærings situasjonene var svært nyttige. Veileder hadde et redskap til å strukturere læringen og sikre et minimum av læringsutbytte. LS gav også rom og trygghet for å kunne ta opp problemstillinger og sikret at veileder brukte tid med studentene. En veileder sa: «LS gir stort potensiale for læring og studentene brukte hverandre som støtte og observerte hverandre ved gjennomføring.»

Deler av LP må videreutvikles mer dersom potensialet skal brukes i enda større grad enn nå. LS bør videreutvikles slik at potensialet ved å ha flere studenter sammen blir brukt bedre. Opplæringen av veiledere og veiledningstipsene bør også videreutvikles.

En viktig forutsetning dersom denne læringsplattformen skal fungere godt er at alle som skal bruke den får opplæring, er motivert for å bruke den og bruker den jevnlig i løpet av praksis. Det må derfor settes av ressurser til å drifte plattformen. Vilje til å bruke den må være til stede hos alle på utdanningen inklusive ledere, faglig og administrativt ansatte. Det kan ikke fungere to parallelle system samtidig.

Formidling

- Prosjektet er presentert på Institutt for ergo, fysio og radiografi ved AHS, HiB
- Det er gjennomført seminar med representanter fra HiB, HUS og studentene

Samarbeid mellom høgskole og praksisfeltet

I arbeidsgruppen har det vært representanter fra HiB og HUS og det samme på workshopen og seminaret. Samarbeidet har fungert godt. Alle representanter har bidratt i utviklingsarbeidet og vært med i å fordele oppgavene og følt opp det de har hatt ansvar for.

Utfordringen har vært at det er tre ulike profesjoner som bare delvis kjenner til hverandres utdanning og yrkesutøvelse slik at det gikk med mye tid på å få en felles forståelse. Selv om dette var en utfordring var det også en berikelse da dette fører til at vi kunne stille spørsmål med etablerte forståelser og praksis.

Studentinvolvering

Det har vært 4 studentene med i arbeidsgruppen. Før oppstart og i første fase av prosjektet, var det problem med å rekruttere studenter til den. Det virket som dette var av praktisk art. Det ble rekruttert studenter til seminaret og disse vart med i arbeidsgruppen etterpå. Det ble rekruttert 12 studenter til utprøvingen av prosjektet i praksis. Det var ikke vanskelig å få studenter med i dette arbeidet. Noe av grunnen var nok at disse praksisplassene var i Bergen slik at studentene var sikret å slippe å reise bort.

Studentene i arbeidsgruppen var konstruktive og bidrog i arbeidsprosessen. Studentene som deltok i utprøvingen delte villig av sine erfaringer med bruk av læringsplattformen.

15/11 Samarbeidslæring i klinisk praksis i et internasjonalt perspektiv

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Unni Vågstøl	1.lektor	Høgskolen i Bergen	uva@hib.no
Anne Kari Skøien	1.lektor	Høgskolen i Bergen	aks@hib.no
Prosjektmedlemmer:			
Torunn Urnes Meyer	Fysioterapeut, Praksiskoordinator	Haukeland Universitetssjukehus	torunn.urnes.meyer@helse-bergen.no
Tor Fritjof Wigers Larsen	Fysioterapeut, Enhetsleder	Haraldsplass Diagonale Sykehus	Tor.Frithjof.Wigers.Larsen@haraldsplass.no
Birte Hannestad	Fysioterapeut	Haukeland Sykehus	birte.hannestad@helse-bergen.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt

Hensikten med prosjektet er å klargjøre positive og negative sider ved samarbeidslæring og veiledning i praksis. Målet er å utvikle en struktur - en modell - for samarbeidslæring i klinisk praksis som kan implementeres i ulike arbeidsfellesskap og ulike studentgrupper, - og samtidig effektivisere veiledningsoppgavene.

Et annet mål er å få bedre forståelse av og kunnskap om fenomenet samarbeidslæring som et viktig steg i retning av å styrke alle involverte parter som en lærende organisasjon.

Metode

Prosjektet "Samarbeidslæring i klinisk praksis i et internasjonalt perspektiv" baserer seg på en sosialkonstruktivistisk forståelse av kunnskap og læring. Dette samsvarer godt med valg av kvalitativt intervju som metode for datainnsamling, hvor en forstår datamaterialet som konstruert i samspillet mellom involverte parter.

3.årsstudenter fra Duke University, Sheffield Hallam University og Høgskolen i Bergen er gjennom søknad og intervju valgt til å delta i prosjektet. I tillegg har en turnuskandidat og en nyutdannet fysioterapeut ved Haraldsplass Diagonale Sykehus deltatt i prosjektet. Datainnsamling har foregått gjennom intervjuer med studenter (turnuskandidat og nyutdannet er her inkludert i studentbegrepet), veiledere og avdelingsledere fra de deltakende sykehusene.

Intervju med studentene ble innledningsvis gjennomført både ved oppstart og avslutning av praksisperioden, senere bare ved avslutning av praksisperioden. Intervju av veileder ble ved førstegangs gjennomføring av praksis gjort midtveis og etter avsluttet periode, senere bare etter avsluttet praksisperiode. Avdelingsledere ble intervjuet etter avsluttet periode ved førstegangs gjennomføring. Uformelle observasjoner av studentene i klinisk arbeid og i samarbeids- og veiledningssituasjoner ble gjennomført midtveis og ved avslutning av praksisperiodene. Studentenes skriftlige arbeider i form av refleksjonsnotat, pasientjournaler og pasientrapporter inngår i datagrunnlaget. Intervjuguider er utviklet med utgangspunkt i prosjektmedarbeidernes tidligere forskningsprosjekt, og samtaler med studenter og veiledere i praksis. Intervjuene blir transkribert og analysert i henhold til kvalitativ innholdsanalyse.

Evaluering av prosjektet har skjedd fortløpende gjennom oppfølging og samarbeid med veiledere og studenter.

Gjennomføring

Datainnsamling har foregått etter planen, som skissert under pkt.b. Det har også vært nødvendig også å involvere sykehusenes avdelingsledelse for å få til en tilfredsstillende gjennomføring. Siste runde med datainnsamling ble gjennomført i mars 2013. Analyse av data er ikke ferdig.

(Foreløpig) resultat

Studenters og veileders forberedelser er sentrale for å få etablerte gode samarbeidsrelasjoner. Studentene som skal inngå i tospråklige samarbeidsrelasjoner i praksis må være rekruttert utfra fagforståelse, kunnskapsnivå og evne til fleksibilitet. De må også være motivert for en praksis som krever noe ekstra av dem. Veilederens fokus på studentenes samarbeidsprosess er sentralt. Et velfungerende samarbeid mellom to studenter er svært utviklende og gir studentene ekstra læringsutbytte, men også ekstra utfordringer. Forskjeller med hensyn til kultur og utdanning utvider studentenes læringsmuligheter og fagforståelse.

De største utfordringene i prosjektet er knyttet til dokumentasjonskrav. Veiledere opplever at deltakelse i prosjektet er utviklende både personlig og faglig.

Konklusjon

Samarbeidslæring er en effektiv form for læring i praksis - når forholdene er lagt til rette, og når studentene er trygge på hverandre. Språklige, kulturelle og faglige forskjeller kan stimulere og utfordre studenter og veiledere til ekstra innsats og læring.

Formidling

- Poster på WCPTs verdens kongress i Amsterdam juni 2011.
- PP presentasjon for ansatte ved avdeling for helse og sosialfag, Institutt for ergoterapi, fysioterapi og radiografi ved et instituttmøte med vekt på forskning, fagutvikling og internasjonalisering.
- Erfaringer fra prosjektet er alltid inkludert i forbindelse med praksisforberedende undervisning for bachelorstudentene.
- Veilederseminar ved Discipline of Physiotherapy, Trinity i juni 2012.
- Platform presentasjon ved 3rd European Congress on Physiotherapy Education, November 8-9, 2012, Wien, Østerrike.
- I samarbeid med fagansatte ved Duke University er abstract er sendt til American Physical Therapy Association's Combined Section Meeting, Las Vegas, USA Feb 3-6, 2014.
- Etter avsluttet analyse planlegges utforming av artikkel til enten "International journal of Practice-based Learning in Health and Social Care" eller "Journal of Physical Therapy Education".

Samarbeid mellom høgskole og praksisfeltet

I prosjektet er samarbeidet mellom høgskolen og praksisfeltet utvidet til flere institusjoner. Samarbeidet mellom HiB og praksisfeltet er styrket gjennom møtevirksomhet, informasjonsutveksling og gjensidig planlegging av praksisperiodene. Praksisperiodene kan betraktes som spesielt tilrettelagt og skiller seg derfor noe fra ordinær praksis. Siste studieår har praksisperioden for innkommende studenter startet senere og vært av kortere varighet enn for de norske studentene, noe som medførte enkelte utfordringer. Studenter og veiledere har fått tettere oppfølging av kontaktlærer/prosjektansvarlig enn ordinære studenter i tilsvarende praksis.

Høgskole og praksisfeltet har også samarbeidet om utforming og innsending av abstracts til kongresser (se pkt 4). Enkelte elementer i dette prosjektet er videreført til andre samarbeidsprosjekter med begge de involverte sykehusene. HiB, HUS og HDS har felles mål om styrking av utdanning og fagutvikling i fysioterapi.

Prosjektet har styrket oppfatningen av at samarbeidslæring er en god metode for praksisopplæring, samtidig er det en utfordring å skaffe tilstrekkelig antall praksisplasser som er villige til å veilede etter en 2:1 modell.

Studentinvolvering

Studentene har vært invitert til å søke om å få delta i prosjektet. Studentene har på bakgrunn søknader og intervju blitt rekruttert. Utvelgelseskriteriene har vært faglig nivå, motivasjon og språkkunnskaper. Studentene har på en positiv måte bidratt til et godt læringsmiljø på praksisplassen og på en samvittighetsfull og faglig tilfredsstillende måte fulgt opp arbeidsoppgaver som er pålagt dem. De norske studentene har tatt et sosialt ansvar for innkommende studenter. Alle studentene har bidratt med kunnskap og erfaring i forbindelse med datainnsamling i prosjektet. De har vært åpne om sine ulike læringserfaringer, og om egne styrker og svakheter.

Studentene i prosjektet har gjennomført internundervisning på HUS. Studentene fra Duke har gjennomført undervisning for 2. årsstudenter ved HiB.

19/11 – Årsrapport 2013 - «Studenters læring i praksis»

Navn	Stilling	Arbeidssted	e-post
Prosjektleder:			
Marit Vassbotten Olsen	Høgskolelektor	Høgskolen i Bergen	marit.vassbotten.olsen@hib.no
Prosjektmedlemmer:			
Esther Hjelmhult	Førsteamanuensis	Høgskolen i Bergen	Esther.Hjaelmhult@hib.no
Marit Breivik	Høgskolelektor	Høgskolen i Bergen	Marit.Breivik@hib.no
Hilde Valen Wæhle	Fagsjef sykepleie	Kirurgisk Serviceklinikk, HUS	Hilde.valen.wehle@helse-bergen.no
Marit Hesby			Marit.hesby@helse-bergen.no
Styringsgruppe:			
Kari Birkeland	Ass. Klinikksjef	Kirurgisk Serviceklinikk, HUS	Kari.birkeland@helse-bergen.no
Bodil Molander Dale	Utdanningsleder	Høgskolen i Bergen	Bodil.Molander.Dale@hib.no
Marit Vassbotten Olsen	Prosjektleder/ Høgskolelektor	Høgskolen i Bergen	marit.vassbotten.olsen@hib.no

Sammendrag av prosjektet og oppnådde resultater

Mål/hensikt:

Målet er å introdusere teorien om ”erobring av handlingsrom” for studenter, lærere i høgskolen og kontaktsykepleiere før praksisstudiene starter. Kjennskap til teorien vil kanskje bidra til større bevissthet om studentrollen, studenters sårbarhet og være et verktøy i møte mellom student, praksisfelt og høgskole. Ved gjenkjennelse av fasene kan det normalisere usikkerhet og engstelse hos studenter, og praksiskontaktene vet lettere når de skal ”pushe” eller ”slippe en student til”.

Videre i prosjektet vil vi følge opp studentene under praksisstudiene ved å gjennomføre spørreundersøkelse og fokusgruppeintervju, med bakgrunn i de tre læringsfasene. Vi vil undersøke om kunnskap om læringsprosessen øker gjenkjennelse, normaliserer frustrasjoner og bidrar til å fremme læringsmiljøet.

I siste del av prosjektet vil vi også foreta et fokusgruppeintervju med 6-8 kontaktsykepleierne for å få kunnskap om deres erfaringer fra praksisperiodene

Metode:

Prosjektet ønskes gjennomført både med en kvantitativ og en kvalitativ tilnærming. Respondentene er studenter ved videreutdanning AIO, og kontaktsykepleiere i praksisfeltene.

Kvantitativ metode gjennomføres i form av spørreundersøkelse blant studentene, der kunnskap om de tre læringsfasene danner bakgrunn for spørsmålene. Spørreundersøkelsen følges opp av fokusgruppeintervju med en blandet gruppe av studenter

Kontaktsykepleierne forespørres om å delta i en fokusgruppe på slutten av prosjektet, for å gi innspill og erfaringer opp mot studentenes læring.

Data samles og analyseres /transkriberes etter anerkjente metoder. Resultat formuleres i en prosjektrapport og evt som artikkel i aktuelt tidsskrift

Gjennomføring:

Prosjektet er planlagt å gå over to år fom høst 2011 og tom vår 2013.

Forberedelser og bearbeiding /oppsummering av funn beregnes gjennomført før / etter studentenes praksisperiode i 2012.

Gjennomføring av prosjektet har tatt lengre tid enn oppsatt, og derfor beregnet ferdig desember 2013

Foreløpig resultat:

Høst 2011:

- Det er nedsatt styringsgruppe for prosjektet – se pkt 2
- Utarbeidet handlingsplan for prosjektet
- Gjennomført undervisning /informasjon til studenter og kontaktsykepleiere om teori «Erobring av handlingsrom» og prosjektet
- Gjennomført undervisning til kolleger ved HiB om prosjektet

Planer Høst 2011, gjennomført etter oppsatt plan

Vår 2012:

- Søknad NSD / fått tillatelse til gjennomføring av prosjekt
- Utarbeidet spørreskjema
- Gjennomført pilot undersøkelse iht spørreskjema
- Henvendelse til Høgskolen i Oslo/Akershus vedr kontrollgruppe, positiv men litt utfordrende å få til iht ulikt opptak av studenter og praksisperioder
- Første spørreskjema er sendt ut til studentene, mai 2012.

Planer Vår 2012 gjennomført etter oppsatt plan

Høst 2012:

- August /september, analyse av svar første spørreundersøkelse i mai
- Desember - gjennomført 2. spørreundersøkelse etter oppsatt plan
- Oktober – desember gjennomføring av to fokusgruppeintervju med studenter

Planer Høst 2012, ble juster noe, spørreskjema sendt ut til studentene to ganger i stedet for tre. Dårlig besvarelse første gang, og håp om bedre deltagelse ved redusert antall. God informasjon og hyppig purring ikke tilbedre på deltagelse.

Vanskelig å gjennomføre fokusgruppeintervju med kontaktsykepleiere, de ønsker å delta, men vanskelig å finne felles tid i arbeidstiden, for gjennomføring

Prosjektet gjennomført etter oppsatt plan høst 2012, bortsett fra ikke fått gjennomført

fokusgruppeintervju med kontaktsykepleiere

Vår 2013

- Febr – april transkribert og delvis bearbeidet fokusgruppe intervju som er gjennomført
- Juni gjennomført ett fokusgruppeintervju med kontaktsykepleiere
- Forlenger prosjektet utover høst 2013 for å få gjennomført ett, evt to fokusgruppeintervju med kontaktsykepleiere, for bedre datagrunnlag

Høst 2013

- Forlenget tillatelser iht NSD
- Planlagt fokusgruppeintervju kontaktsykepleiere
- Gjennomføre siste analyser, bearbeide funn, skrive prosjektrapport

Konklusjon:

Prosjektet går framover, har hatt noen tidsforskyvninger iht første handlingsplan for prosjektet, jmf begrunnelser under gjennomføring.

Planlagt gjennomføring og ferdigstillelse høst 2013.

Formidling

- Esther Hjälmhult har hatt undervisning om «Erobring av handlingsrom» til studentene ved flere anledninger
- Esther Hjälmhult har hatt undervisning om «Erobring av handlingsrom» til kontaktsykepleiere ved praksisseminar som HiB arrangerte høst 2011
- Marit V. Olsen har informert kolleger om prosjektet
- Marit V. Olsen hatt prosjektet som tema på veilederseminar som HiB holder for kontaktsykepleiere fra praksisfeltet. Vært stor interesse for tema.

Samarbeid mellom høgskole og praksisfeltet

- Gjennom møter prosjektgruppe og styringsgruppe
- Gjennom diverse undervisning og informasjon – se pkt 4

Samarbeidet har fungert godt. Vi har hatt noen utfordringer med gjennomføring av prosjektgruppemøter utfra permisjoner og sykdom, som ligger utenfor vår styringsmulighet.

Ressurs situasjon i praksisfeltet og høgskole påvirker innsats og har forsinket prosjektet.

Studentinvolvering

Studentene har gitt positive tilbakemeldinger på behov for prosjektet og muligheter for deltagelse. Studentene svarer på spørreskjema og deltar i fokusgrupper.

Kontaktsykepleiere har vært engasjert i tema og gitt tilbakemeldinger i diskusjoner på veilederseminar og i form av fokusgruppe. Fokusgruppene har gitt interessante innspill sett fra studenter og kontaktsykepleieres side. Forventning til ytterligere fokusgruppeintervju med kontaktsykepleiere.

5. Publikasjoner initiert av utviklingsmidler (2011-2013)

4.1 Vitenskapelige artikler

Det vises kun rapporterte publiserte artikler frem til mars 2013. Dette utelukker ikke at der er flere publikasjoner, som ikke er blitt meldt inn til rapportering.

Navn forfatter	Tittel	Tidsskrift	Dato	Nr.	Sidetall
Kari Anne Einarsen	<i>"Gi oss rom til refleksjon!"</i>	Nordisk tidsskrift for helseforskning.	Submittet		
I. Espeland, M. V. Stang, E. Halleby, J. Johannessen	<i>Mestring i påkledning etter ryggmargsskade</i>	Patetra Tidsskrift for ryggmargsskade	Mars 2013	1	8-11

I flere sluttrapporter ble det beskrevet at artikler relatert til prosjektene er under utarbeidelse til publikasjon.

4.2 Andre publikasjoner

Det framkom 6 posterpresentasjoner ut fra utviklingsmidler, og flere andre presentasjoner ved diverse konferanser og andre møter, både i inn- og utlandet (bl.a. Finland, Nederland, og Østerrike). Det utelukkes ikke at det har blitt utarbeidet flere poster og abstrakt som ikke er meldt inn.

Når det gjelder utvikling av undervisningsmateriell, har et flertall av prosjektene rapportert at det er utarbeidet både bøker og annet nytt materiale som en del av prosjektene.

6. Kriterier for tildeling av utviklingsmidler 2011-2013

Fra og med 2011 ble det i Samarbeidsmøtet (januar 2010) vedtatt, at utviklingsmidlene skal lyses ut hvert annet år istedenfor årlig. Det blir tildelt midlar for maksimalt to år der 50 prosent av midla blir tildelt første år og den resterande sum utbetalast etter at tilfredsstillande rapportering på framdrift og resultat frå første år ligg føre.

Søknadsfristen er flyttet fra oktober til 1.mars, slik at den er mer tilpasset andre søknadsfrister for FoU-midler. Kriteriene for å få tildelt utviklingsmidler er også blitt mer konkretisert og spisset (se under). Neste søknadsfrist er 1.mars 2011.

Søknadane blir vurdert ut frå følgjande kriterier:

A. I tråd med strategiske satsingar i helseføretak/ høgskule.

For perioden 2011-2012 vil prosjekt innan temaet: føretaket som læringsarena bli prioritert.

B. Leiingsforankring hos alle involverte partar

C. Fagleg relevans i forhold til styrking av utdanning og praksisfelt

- Egna for erfaringsoverføring
- Fagleg forankring

D. Fellesprosjekt mellom tilsette på høgskule og tilsette i helseføretak for å fremme integrering mellom utdanning og praksisfelt

E. Studentinvolvering og synlegjering av hvordan prosjektet bedrer praksis for studentane.

F. Tverrfaglegheit

G. Prosjektet og søknaden sin kvalitet

- Kor gjennomførbart prosjektet er
- Plan for evaluering, rapportering og formidling

Fagmiljøet/ avdelinga sin andel studentar vil vere ein del av vurderingsgrunnlaget. Midlar kan også bli sett av til prosjekt som er initiert av samarbeidsmøtet. Fagmiljø med spesielle behov vil kunne bli prioritert utover dei overståande kriterium.

Støtte til utdanning/ deltaking på kurs/ konferansar kan inngå som ein del av prosjektet. Det blir likevel ikkje gitt støtte til enkeltståande kurs eller utdanningar utan at dette er ein del av eit større prosjekt. Det vil ikke blitt gitt støtte til overhead.

Søknadsbeløp

Det vert delt ut stipend med tre ulike størrelser. I søknaden må det klart framgå hvilke av dei tre stipendstørrelsane det søkes til. Det kan berre leverast ein søknad pr. prosjekt.

- Kr. 200.000, for toårige prosjekt
- Kr. 100.000, for ettårige prosjekt
- Kr. 500.000, for toårige prosjekt (bare ett prosjekt tildeles dette)

Sekretariat for Utviklingsmidlene:

Haukeland universitetssjukehus, Helse Bergen
v/ Forsknings- og utviklingsavdelingen,
Seksjon for fag og utdanning

Jørgen Sandbergshus
Haukeland universitetssjukehus
5021 Bergen
Telefon: 55 97 72 45

E-post: utviklingsmidlene@helse-bergen.no

Denne rapporten er utarbeidet av
Utdanningsrådet ved sekretariatet,
Nathalie Puaschitz og Hilde Nesse,
september 2013.